

”Tieteen teon keskeinen edellytys on jakaa tutkimukseen perustuvaa tieteellistä tietoa. Kanava on tieteellinen julkaisutoiminta, jonka tarkoituksena on levittää tutkimuksen tuloksia tieteen-harjoittajien omassa keskuudessa julkaisemalla parhaiten leviävillä foorumeilla kansainvälisissä aikakauskirjoissa ja tieteellisten kustantajien julkaisusarjoissa. Tieteen hallitseva kieli on englanti, mutta on myös tiedeyhteisöjä, joiden vallitseva kieli on tutkimusaiheista ja -perinteistä johtuen jokin muu. Kielten, kulttuurien ja yhteiskuntien tutkimuksessa merkittävin tieteellinen keskustelu voidaan käydä eri kielillä, myös suomeksi tai ruotsiksi. Toinen kanava on akateeminen opetus, jonka pohjalta meille koulutetaan asiantuntijoita kaikkialle yhteiskuntaan yrityksiin, järjestöihin, hallintoon ja tietysti tutkijoiksi tiedemaailmaan. Kolmas kanava on tiedeyhteisön ulkopuolelleen suuntaama yleisötyö. Neljäntenä kanavana toimivat yleistajuiset tieteesen perustuvat tietokirjat, jotka usein vaikuttavat myös tiedeyhteisön omassa piirissä, kun liikutaan erikoistuneiden tieteenalarejojen yli. (...)

Kun tieteellisen julkaisemisen valtakieli on englanti, tiedeyh-

teisö sulkeutuu helposti omaan piiriinsä ja sen vaikuttavuus jää vajaaksi, jos sen tuloksia ei kyetä välittämään ymmärrettävästi muuhun yhteiskuntaan. Tähän tarvitaan omakielisiä käsitteitä opetukseen, soveltamiseen sekä laajan ymmärrettävyyden ja uskottavuuden luomiseen. Omakielinen tiede auttaa myös poikkitieteellistä kommunikaatiota tiedeyhteisön omassa piirissä. (...)

Tiedeyhteisöä ohjaavat samat globaalit valtarakenteet kuin muutakin ihmiskuntaa: jos luovutamme kentän kulloinkin vallitsevalle yhdelle kielelle, menetämme mahdollisuuden tavoittaa inhimillistä moninaisuutta emmekä myöskään pysty vaikuttamaan siihen. Kamppailemme tällä hetkellä paradoksaalisesti samaan aikaan yhdenmukaistuvan maailmankulttuurin ja toisiaan ymmärtämättömien eriytyvien alakulttuurien risteyksessä. Emme menesty, jos luovumme omakielisestä tieteellisestä julkaisemisesta ja tiedon välittämisestä esimerkiksi suomeksi.”

(**Tuomas M. S. Lehtonen** Tieteessä tapahtuu -lehdessä 3/21)

Toimittaja **Arja-Leena Paavola** on kirjoittanut Tiedetoimittajalehden (2/21) kiinnostavan analyysin Ruotsin median tavasta käsitellä koronapandemiaa. Tässä pätkä näytteeksi:

”Ruotsin medioilla ajatellaan perinteisesti olevan eräänlainen kansanvalistajan rooli. Ne poik-

keavat esimerkiksi brittilehdistöstä, jossa usein pyritään tekemään paljastuksia ja skandaalinkäryisiä juttuja raflaavin otsikoin. Ulkopuolisen silmin katsottuna ruotsalaismediat tuntuvat olevan hieman kyvyttömiä käsittelemään vaikeita asioita. Esimerkiksi nykyisessä epidemiatilanteessa konsensuksen vaatimus on vahva. Eriävien mielipiteiden esittäminen vaatii rohkeutta, vaikka taustalla olisi-kin vankkaa tieteellistä näyttöä.

Ruotsissa eräänlainen itse-sensuuri tunnetaan nimellä äsiktsskorridor, mielipidekäytävä. Käsitteen teki tunnetuksi valtiotieteilijä Henrik Ekengren Oscarssonin kirjoituksessaan vuonna 2013. Sillä tarkoitetaan rajoitettua tilaa, jonka sisällä mielipiteiden esittämisellä on liikumavaraa. Jos esimerkiksi toimittajan tai tutkijan näkemykset eivät mahdu mielipidekäytävään, hän menettää uskottavuuttaan. Mielipidekäytävästä on aiemmin puhuttu erityisesti tavassa käsitellä maahanmuuttokysymyksiä. Termi on otettu jälleen esille, nyt siis viitaten siihen, kuinka Ruotsin mediat uutisoivat maan koronastrategiasta.

Avoimen keskustelun puuttumisesta huolimatta jopa älyvapaat ajatukset ja mielipiteet voivat saada näkyvyyttä. Ruotsalainen kunnallispolitiikko Urban Persson matkusti huhtikuussa 2020 kotiseudultaan Taalainmaalta lääkäriystävänsä kanssa Tukholmaan saadakseen koronatartunnan. Hän muun muassa nuoli metron liukuportaiden kaiteita, mutta ei omien sano-

jensa mukaan valitettavasti onnistunut saamaan koronaa. Erikoista oli, että mies otettiin mukaan SVT:n keskusteluohjelmaan lokakuussa kertomaan ajatuksiaan pandemiasta ja siitä, miten harmiton tauti se hänen mukaansa oikeasti on. On vaikea kuvitella, että Ylen ajankohdaisohjelmassa olisi annettu vastaavan kaltaisille ajatuksille tilaa.”

”Saako mitään enää sanoa’ on valitushuuto, mitä on totuttu kuulemaan jo hyvän tovin usein etuoikeutettujen ihmisten tahoilta. **Tytti Rantanen** kommentoi aihetta vuonna 2017 julkaisussa *niin & näinin* pääkirjoituksessa kääntämällä kysymyksen toisin: ’Kaikkea saa!’ Mutta kriittinen itsereflektiotuokio ei olisi pahitteeksi. ’Saako enää?’ -kysymyksen sijaan voisi kysyä ’Tarvitseeko vieläkin?’ tai ’Miksi haluat?’

Toinen usein kuultu kuolonkorahdus liittyy edistyskellisuuden rajan ylittymiseen eli siihen, miten milloin mikäkin *periaatteessa* hyvä näkemys on mennyt ’liian pitkälle’. ’Kysymys siitä, missä menee raja, on maailman epäinhimillisin’, sanoo Eklund Nhaga Insta-ruudun toisella puolella ja puree sormean.

Logiikka on tuttu: marginalisoi-tu ihmisryhmä ei ole vielä pääsyt edes alkuun kun vallanpitäjät ovat jo huolissaan oman asemansa horjumisesta.”

(**Taija Roiha** Nuori Voima-lehden blogissa 28.5.2021)

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) uudistaa parhailaan tutkimuseettistä ohjettaan hyvästä tieteellisestä käytännöstä (HTK) ja sen loukkausepäilyjen käsittelemisestä. Nykyinen HTK-ohje on vuodelta 2012.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta ottaa vapaamuotoisia kehittämissuhteita vastaan syyskuun ajan osoitteeseen tenk@tenk.fi. Tavoitteena on saada HTK-ohje uudistettua vuoden 2022 aikana.

Sosiaalipolitiikan päivät järjestetään Suomen Turussa 28.-29.10.2021. Esielmäabstraktit tulee jättää 30.9. mennessä. Päivien tapahtumasivulla tämän vuoden tematiikkaa viritellään seuraavasti:

”Sosiaalipolitiikan kehitys on aina heijastanut poliittisia jännitteitä. Historiallisesti voidaan

sanoa, että suomalainen hyvinvointivaltio on kompromissisi erilaisten poliittisten ja taloudellisten intressien välillä. Valitsemallamme teemalla ’Hyvinvointivaltio politiikan käänteissä’ haluamme nostattaa keskustelua paitsi historiallisista linjoista myös nyky-yhteiskunnassa pintaan nousevista poliittisista paineista, joita sosiaalipolitiikkaan kohdistuu. Poliittiset asetelmat muuttuvat. Perinteisen vasemmiston kannatuksen pienemisen on arveltu kutistavan universaalien hyvinvointivaltion kannatusta. Vaikka tällainen näkemys on saanut niukasti tukea empiirisistä tutkimuksista, voidaan uusimpana hyvinvointivaltion haastajana pitää oikeistopopulismin nousua. Onko universalismi saamassa lisämausteita sosiaalipolitiikan kohderyhmien uusista rajauksista tai peräti suoranaista hyvinvointisovinismista?”

YP suosittelee menolippua Turkuun!

Ajatusten Tonava ottaa vastaan tuoreita ja nasevia otoksia ajan ilmiöistä osoitteeseen yhteiskuntapolitiikka@thl.fi.